

PROGRAMOS „LEADER“ IR ŽEMDIRBIŲ
MOKYMO METODIKOS CENTRAS

9. PRAKTINIŲ DARBŲ SĄRAŠAS IR DALYKŲ ĮSKAITŲ UŽDUOTYS

KAUNAS
2018

BENDROSIOS ŽEMĖS ŪKIO POLITIKOS PRAKTINIŲ DARBŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Praktinio darbo temos pavadinimas
1.	Lietuvos kaimo plėtros programa: paramos priemonės ir veiklos sritys, reikalavimai paramai gauti ir jai administruoti, nauda ir įsipareigojimai.	<i>Grupėje išnagrinėti pasirinktos paramos priemonės reikalavimus ir įvertinti galimybę dalyvauti jos įgyvendinime.</i>

AUGALININKYSTĖS PAGRINDŲ PRAKTINIŲ DARBŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Praktinio darbo temos pavadinimas
1.	Dirvožemis (dirvožemio sudėtis ir savybės, dirvožemio derlingumas ir jo palaikymo sąlygos).	<i>Vyraujančio N rajono dirvožemio aprašymas. Žemės ūkio augalų, galimų auginti aprašytame dirvožemyje, atranka.</i>
2.	Augalų mityba (augalų mitybos pagrindai, trąšos ir jų rūšys, tręšimo planavimas ir tręšimo technologijų parinkimas).	<i>Trąšos normos N pavadinimo augalo hektarui paskaičiavimas.</i>
3.	Žemės dirbimas (žemės dirbimo tikslai ir sistemos).	<i>Agrotechninių priemonių plano sudarymas planuojamiems auginti žemės ūkio augalams N ūkyje.</i>
4.	Sėjomainos.	<i>6 narių sėjomainos rotacijos augalininkystės N ūkiui sudarymas.</i>
5.	Sėkla ir sėja (sėklų paruošimas sėjai, sėjos laikas, sėjos būdai).	<i>Sėklų pažinimas, sėklų daigumo įvertinimas, sėjos normos apskaičiavimas.</i>
6.	Pagrindiniai žemės ūkio augalai ir jų auginimo technologijos (javų, rapsų, kaupiamųjų augalų auginimo technologijos).	<i>Darbo sąnaudų (savikainos) nustatymas auginant pagrindinius lauko augalus ir atsižvelgiant į taikomas technologijas.</i>
7.	Piktžolės ir jų daroma žala. Piktžolių klasifikavimas pagal jų biologiją, botaninę sudėtį, dauginimosi būdą, gyvenimo trukmę.	<i>Vyraujančių piktžolių pažinimas.</i>
8.	Pagrindinės žemės ūkio augalų ligos. Žemės ūkio augalų kenkėjai ir jų klasifikavimas. Augalų apsaugos metodai, skirti kovai su ligomis ir kenkėjais.	<i>Augalų apsaugos priemonių parinkimas N ūkiui ir jų naudojimo galimybių apžvalga.</i>
9.	Sodininkystė ir daržininkystė (Lietuvoje auginami sodo augalai, jų klasifikacija. Pagrindiniai darbai, būtini sodo įveisimui ir jo priežiūrai. Pagrindiniai daržo augalai ir jų klasifikacija. Daržo augalų auginimo technologijos).	<i>N sodo sklypo planavimas, įveisimas, sodo priežiūros darbai.</i>

Įgytos žinios tikrinamos atlikus vieną iš nurodytų praktinių užduočių.

Parengti N ūkio augalininkystės planą ne mažiau nei 4 planuojamiems auginti augalams:

1. Parinkti auginimo technologiją, sudaryti sėjomainą, apskaičiuoti kiekvienam augalui sėklos normą, trąšas ir jų normas.
2. Parinkti galimas auginamų augalų apsaugos priemones prieš piktžoles, kenkėjus, ligas.
3. Sudaryti agrotechninių priemonių planą planuojamiems auginti pasėliams.

VETERINARIJOS PAGRINDŲ PRAKTINIŲ DARBŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Praktinio darbo temos pavadinimas
1.	<p>Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktai: Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymas; Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymas; Tarybos direktyva 98/58/EB dėl ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos; VMVT direktoriaus įsakymas „Dėl ūkinės paskirties gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“; VMVT direktoriaus įsakymas „Dėl Prekybos ūkiniais gyvūnais tvarkos aprašo patvirtinimo“; VMVT direktoriaus įsakymas „Dėl biologinio saugumo reikalavimų galvijų, avių ir ožkų laikymo vietose patvirtinimo“; VMVT direktoriaus įsakymas „Dėl veterinarinės medicinos produktų ir vaistinių pašarų, naudojamų produkcijos gyvūnams, apskaitos ir naudojimo kontrolės“; Žemės ūkio ministro įsakymas „Dėl Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklinimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p>	<p><i>Privalomų ūkinės veiklos žurnalų, susijusių su veterinarinių vaistų, pašarinių priedų įsigijimu, gydomų gyvūnų apskaita, deratizacija, dezinfekcija, dezinfekcija, pašalinių asmenų (lankytojų) apskaita, pildymas. Gyvūnų gerovės įvertinimas peržiūrint / analizuojant filmuotą metodinę medžiagą, gyvulių laikymo vietų nuotraukas.</i></p>
2.	<p>Gyvulių laikymo zoohigienos reikalavimai: aplinkos temperatūra, apšvietimas, oro drėgnis, oro judėjimo greitis, oro dulketumas, triukšmas, oro cheminė sudėtis, oro mikroorganizmai, ventiliacija.</p>	<p><i>Gyvulių laikymo patalpų atitikties zoohigienos reikalavimams įvertinimas pildant klausimyną.</i></p>
3.	<p>Ūkinių gyvulių ir paukščių anatomijos ir fiziologijos pagrindai. Pagrindinės ūkinių gyvūnų ir paukščių ligos ir jų požymiai. Pagrindiniai gydymo principai. Pirmos pagalbos suteikimas traumų, apsinuodijimų, užspringimų, išpūtimų ir kitais atvejais. Susirgusių gyvulių priežiūra.</p>	<p><i>Klausimyno pildymas tema: saugus elgesys su gyvūnais, gyvulių fiksavimo būdai ir priemonės, gyvulių fiziologinės būklės vertinimas.</i></p>
4.	<p>Užkrečiamųjų bakterinių, virusinių, pirmuonių ir parazitų sukeltų gyvulių ligų profilaktika. Veterinarinė sanitarija: dezinfekcija, dezinfekcija ir deratizacija.</p>	<p><i>Praktinių užduočių atlikimas tema: veterinariniai sanitariniai reikalavimai ir priemonės užkrečiamųjų ligų profilaktikai ir kontrolei. Dezinfekcinių kilimėlių įrengimas ir dezotirpalų paruošimas. Gyvulių ir jų prieauglio fiziologinės būklės įvertinimas greitaisiais diagnostiniais testais.</i></p>
5.	<p>Neužkrečiamųjų gyvulių ligų profilaktika. Stresas, jo rūšys, priežastys ir pasekmės.</p>	<p><i>Klausimyno pildymas tema: stresuojančių, neužkrečiamosiomis ligomis sergančių gyvulių požymiai ir pirmos pagalbos teikimas.</i></p>
6.	<p>Gyvulių ruja, apvaisinimas. Vaikingumo trukmė. Vedimas, dažniausiai paplitusios vedimo patologijos. Mastitai.</p>	<p><i>Nustatyti somatinių ląstelių skaičių karvių piene ekspres metodu.</i></p>

Įgytos žinios tikrinamos testu, kuriame yra ne mažiau kaip 32 klausimai, atrinkti iš savikontrolei sudarytų klausimų. Testas laikomas išlaikytu, jeigu teisingai atsakoma ne mažiau kaip į 75 proc. pateiktų klausimų, t. y. 24 klausimus. Rekomenduojama sudaryti ne mažiau nei tris skirtingus testo variantus.

ŽEMĖS ŪKIO MECHANIZAVIMO IR STATYBOS PRAKTINIŲ DARBŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Praktinio darbo temos pavadinimas
Laukininkystės mechanizacija		
1.	Žemės ūkyje naudojami traktoriai ir kitos savaeigės mašinos.	<i>Galinės pakabinimo sistemos nustatymas pasirinktam dirvos įdirbimo gyliui, variklio bei darbinio veleno sūkių parinkimas pagal duotą padargą.</i>
2.	Pagrindinės žemės dirbimo mašinos (plūgai, kultivatoriai, volai).	<i>Plūgo pirmo korpuso užgriebio pločio suregulavimas, mašinos paruošimas darbui, darbinio gylio nustatymas, volų spaudimo į dirvos paviršių nustatymas.</i>
3.	Sėjamosios, sodinamosios, tręšiamosios mašinos.	<i>Mašinos paruošimas darbui, sėjos, sodinimo, trąšų kiekio normos nustatymas, sėklos įterpimo gylio nustatymas, trąšų paskleidimo tolygumo nustatymas.</i>
4.	Augalų apsaugos mašinos (purkštuvai, fumigatoriai, beicavimo mašinos).	<i>Purkštuvų sandaros nagrinėjimas, normos ir tolygaus paskleidimo nustatymas.</i>
5.	Pašarų ruošimo technika (smulkintuvai ir žoliapjovės).	<i>Pašarų ruošimo agregato nustatymas, darbo proceso valdymas, pašarų smulkinimo nustatymas.</i>
6.	Derliaus dorojimo technika (javų ir bulvių dorojimo kombainai).	<i>Kombaino nustatymas nuimamam augalų pasėliui, derliaus nuostolių nustatymas, javų kombaino tarpelio tarp būgno ir pobūgno nustatymas.</i>
7.	Grūdų džiovinimas (džiovyklos).	<i>Džiovyklos paruošimas darbui, džiovavimo proceso reguliavimas, grūdų likutinio drėgno nustatymas.</i>
8.	Lauko daržovių derliaus nuėmimo ir prekinio paruošimo technika.	<i>Daržininkystės mašinų paruošimas derliaus nuėmimui, derliaus sužalojimo mažinimo bei mašinos reguliavimo galimybės.</i>
9.	Aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas (kaimo sodybų ir sodų, baseinų ir tvenkinių bei viešųjų erdvių želdynų projektavimo ir priežiūros principai, kraštovaizdžio architektūros planavimas, mažosios mechanizacijos priemonių taikymas).	<i>Aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimo priemonių parinkimas, parko stiliaus ir laikmečio atpažinimas bei naujo stiliaus projektavimo principų aptarimas.</i>

Gyvulininkystės mechanizacija

10.	Gamybinių pastatų parinkimas, patalpų skaičiavimas, projektų analizė atsižvelgiant į aplinkos apsaugos reikalavimus (gyvulių laikymui, tvarto mikroklimato sukūrimui, mėšlo ir nuotekų tvarkymui). Tvirtų mikroklimatas, jo įvertinimas ir optimalaus mikroklimato formavimo sistemos.	<i>Pastatų parametrų skaičiavimas.</i>
11.	Karvių melžimo technologinė įranga. Melžimo įrenginiai. Pieno pirminio apdirbimo įrenginiai.	<i>Melžimo technologijos, įrangos ir pieno pirminio apdirbimo įrenginių parinkimas.</i>
12.	Pašarų ruošimo ir galvijų šėrimo technologija bei įranga.	<i>Galvijų šėrimas ir įrangos parinkimas pasirinktai technologijai, galvijų rūšiai ir jų skaičiui.</i>

Įgytos žinios tikrinamos atlikus vieną iš nurodytų praktinių užduočių:

1. Išvardyti pagrindinius duotos laukininkystės mechanizacijos technikos (traktorių, žemės dirbimo padargo, derliaus dorojimo technikos, daržovių derliaus nuėmimo technikos) mazgus bei nurodyti kiekvieno jų paskirtį.
2. Išvardyti galimus duotos laukininkystės mechanizacijos technikos (traktorių, žemės dirbimo padargo, derliaus dorojimo technikos, daržovių derliaus nuėmimo technikos) derliaus nuostolius bei įvardyti jų šalinimo priemones.
3. Apskaičiuoti nustatyto dydžio mėšlidžių talpą.
4. Išvardyti tvartų mikroklimato matavimo metodus ir nurodyti taikomą įrangą užtikrinančią gyvūno gerovę.

VERSLUMO PAGRINDŲ, VEIKLOS APSKAITOS IR TEISĖS PRAKTINIŲ DARBŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Praktinio darbo temos pavadinimas
1.	Verslo aplinkos vertinimas. Ūkio gamybos ištekliai ir jų vertinimas.	<i>Ūkio gamybos išteklių nustatymas ir įvertinimas.</i>
2.	Civilinės, darbo ir žemės teisės pagrindai.	<i>Dokumentų analizė.</i>
3.	Ūkio įregistravimas Ūkininko ūkių registre.	<i>Informacijos šaltinių analizė.</i>
4.	Kooperacija, žemės ūkio kooperatyvų steigimas, gamintojų grupių formavimas. Trumpųjų maisto tiekimo grandinių nauda ir kūrimas. Žemės ūkio veiklos diversifikavimas. Bioekonomika ir jos nauda žemės, miškų ir žuvininkystės ūkiuose.	<i>Partnerystės kūrimo principai ir jų taikymas praktinėje veikloje.</i>
5.	ES paramos fondai ir galimybės jais pasinaudoti.	<i>Paraiškos pildymas ir pateikimas.</i>
6.	Apskaitos tikslai ir ūkinių operacijų dokumentavimas.	<i>Apskaitos dokumentų turinio analizė ir pavyzdžių pildymas.</i>
7.	Ūkininko ūkio veiklos apskaitos tvarkymas paprastąja sistema.	<i>Pinigų, pirkimo ir pardavimo žurnalo pildymas.</i>
8.	Augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos savikainos skaičiavimo pagrindiniai principai.	<i>Savikainos skaičiavimo praktinių pavyzdžių sprendimas.</i>
9.	Ūkininkų mokesčių sistema.	<i>Gyventojų pajamų bei pridėtinės vertės mokesčių deklaracijų pildymas.</i>
10.	Verslo plano rengimo principai.	<i>Verslo plano rengimas ir nagrinėjimas, ekonominio gyvybingumo rodikliai.</i>

Įgytos žinios tikrinamos atlikus vieną iš nurodytų praktinių užduočių:

1. Būsimo ūkininko ūkio verslo aplinkos įvertinimas.
2. Mokėtinų gyventojų pajamų ir pridėtinės vertės mokesčių bei socialinio ir sveikatos draudimo įmokų apskaičiavimas.
3. Verslo plano rengimo etapų nustatymas pasirinktai ūkininko ūkio veiklai.

MIŠKININKYSTĖS PAGRINDŲ PRAKTINIŲ DARBŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Praktinio darbo temos pavadinimas
1.	Bendros žinios apie mišką ir jo augimo dėsningumus. Pagrindinės miške augančių medžių ir krūmų rūšys. Naudingi miško augalai. Paukščiai ir žvėrys.	<i>Pagrindinių medžių rūšių atpažinimas. Sudėtinių miško dalių apibūdinimas.</i>
2.	Miško atkūrimas ir įveisimas. Miško atkūrimo ir įveisimo būdai. Miško įveisimas žemės ūkio paskirties žemėje.	<i>Susipažinimas su sodinimo įrankiais. Skirtingo amžiaus sumedėjusių augalų sodinimo procesas ir jo ypatumai.</i>
3.	Priešgaisrinė ir sanitarinė miško apsauga. Pagrindiniai gamtosaugos reikalavimai miškuose.	<i>Medyno degumo klasės nustatymas.</i>
4.	Miškotvarkos projektas. Miško kirtimai, jų klasifikacija. Medienos tūrio nustatymas. Miško darbų sauga.	<i>Medienos tūrio nustatymas grupiniu ir vienetiniu būdu.</i>

Įgytos žinios tikrinamos atlikus vieną iš nurodytų praktinių užduočių:

1. Atpažinti pagrindines Lietuvoje augančių medžių rūšis.
2. Išvardyti ir paaiškinti medyną apibūdinančius taksacinius rodiklius.
3. Išvardyti ir paaiškinti miško sodmenų kokybinius rodiklius.
4. Paaiškinti miško kirtimų klasifikaciją.
5. Išvardyti ir išanalizuoti medienos matavimo būdus.

**APLINKOSAUGOS, DARBO IR PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS
PRAKTINIŲ DARBŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Praktinio darbo temos pavadinimas
1.	Profesinės saugos pagrindinės sąvokos, valdymas, pavojų prevencija.	<i>Profesinės rizikos vertinimas.</i>
2.	Esminiai saugos, aplinkosaugos bei traumavimų pavojai naudojant darbo priemones žemės ūkyje. Pirmosios ikimedicininės pagalbos suteikimas.	<i>Pirmosios ikimedicininės pagalbos suteikimas nukentėjusiems.</i>
3.	Pagrindiniai saugos bei aplinkosaugos reikalavimai gyvulininkystėje. Cheminės bei biologinės saugos pagrindai.	<i>Asmeninių apsaugos priemonių poreikio nustatymas ir parinkimas.</i>
4.	Gaisrinės ir civilinės saugos pagrindai. Ekstremalios situacijos.	<i>Pirminių gaisro gesinimo priemonių parinkimas ir naudojimas.</i>
5.	Profesinės saugos pagrindinės sąvokos, valdymas, pavojų prevencija.	<i>Profesinės rizikos vertinimas.</i>

Įgytos žinios tikrinamos testu, kuriame yra ne mažiau kaip 20 klausimų. Teste kiekvienam klausimui pateikiami ne mažiau kaip 3 atsakymo variantai, iš kurių vienas yra teisingas. Testas laikomas išlaikytu, jeigu teisingai atsakyta ne mažiau kaip į 75 proc. pateiktų klausimų, t. y. į 15 klausimų. Rekomenduojama sudaryti ne mažiau nei tris skirtingus testo variantus.

PRAKTINIO DARBO UŽDUOČIŲ TEMOS

Programos įgyvendinimas baigiamas praktinio darbo atlikimu, ataskaitos parengimu ir praktinio darbo pristatymu (gynimu).

Pasirenkama viena iš pasiūlytų praktinio darbo užduočių. Užduotys detalizuojamos atsižvelgiant į besimokančiųjų poreikius, išsilavinimą ir patirtį.

Praktinio darbo tema turi būti susijusi su būsimąjo ūkininko veikla jo būsimame ar esamame ūkyje. Praktinio darbo tema pasirenkama pagal planuojamo kurti ūkio specializaciją iš temų sąrašo (temų kryptys – augalininkystė, gyvulininkystė, veterinarija, žemės ūkio mechanizavimas ir statyba, miškininkystė).

Augalininkystės pagrindai

1. Pagal agrotechnikos reikalavimus parinkti pagrindinio ir priešsėjinio žemės dirbimo būdus įvairiems (ne mažiau nei penkiems) žemės ūkio augalams.

2. Pagal agrotechnikos reikalavimus parinkti ne mažiau nei penkiems žemės ūkio augalams sėjos laiką, sėjos būdus, sėklos normą, sėklos įterpimo gylį, pagrindinio tręšimo normą.

3. Pagal agrotechnikos reikalavimus parinkti ne mažiau nei penkiems žemės ūkio augalams pasėlių priežiūros darbus: agrotechnines priemones, papildomą tręšimą, augalų apsaugos priemones.

Gyvulininkystės pagrindai

1. Susipažinti praktiškai, išnagrinėti ir aprašyti ūkyje taikomą ūkinių gyvūnų laikymo ir šėrimo technologiją.

2. Aprašyti ūkyje laikomų (planuojamų laikyti) ūkinių gyvūnų veislių charakteristiką, jų biologinius ir ūkinius ypatumus. Išnagrinėti ir aprašyti, kaip ūkyje vykdoma paranka, atranka ir kokie taikomi veisimo metodai.

3. Aprašyti ūkyje auginamus pašarinius augalus, nustatyti pašarų poreikį planuojamai ūkinių gyvūnų veislei ir skaičiui, pateikti siūlomą pašarų bazės sukūrimo planą.

Veterinarijos pagrindai

1. Nustatyti sveikų gyvulių fiziologinius rodiklius (temperatūros, kvėpavimo dažnio, prieskrandžių susitraukimo dažnio ir kt.) ir palyginti juos su sergančių gyvulių rodikliais.

2. Įvertinti N ūkyje laikomų ūkinių gyvūnų gerovę.

3. Įvertinti ūkinių gyvūnų laikymo patalpų N ūkyje atitiktį zoohigienos reikalavimams.

Žemės ūkio mechanizavimas ir statyba

1. Atlikti norimos įsigyti technikos agroinžinerinių parametru analizę ir pagrįsti pasirinkimą.

2. Atlikti pasirinkto ūkio plėtros perspektyvos analizę (įvertinti žemės plotų, technikos bei kitų būtinų priemonių poreikį).

3. Parengti želdyno erdvės sutvarkymo ir pritaikymo rekreacijai planą.

4. Atlikti tvarto plano analizę ir parengti ūkio situacijos planą, tvarto technologinį planą ir įrenginius taikomai technologijai ir galvijų skaičiui.

Miškininkystės pagrindai

1. Atlikti medžių klasifikaciją ir atrinkti kirstinus bei paliekamus po kirtimo medžius jaunuolynų, retinimo arba einamųjų kirtimų amžiaus medynuose.

2. Naudojantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos elektroninėmis paslaugomis (<https://epaslaugos.am.lt>) ir Aplinkosaugos leidimų informacine sistema atlikti šiuos veiksmus: gauti leidimą kirti mišką, pranešti apie ketinimus kirsti mišką.